

VI VILL GE **KRAFT ÅT VARJE SKÅNING**

**Valprogram för Centerpartiet i Skåne
2022**

Uppdaterad version: 2021-12-16

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning

1. Nära vård	2
1.1 Hälsofrämjande insatser	3
1.2 Likvärdig vård	3
1.3 Vård för alla	3
1.4 Ungas hälsa	3
1.5 Psykisk hälsa	4
1.6 Missbruksvård	4
1.7 Förlossningsvård	5
1.8 Vården som arbetsplats	5
2. Gröna Skåne	6
2.1 Gröna och blå näringar	7
2.2 Vatten	7
2.3 Energi	8
2.4 Transporter	8
3. Hela Skåne	9
3.1 Ge kraft åt varje människa	9
3.2 Tillgänglig service	10
3.3 Företagande	10
3.4 Infrastruktur	11
3.5 Kultur	11
4. Tryggare Skåne	12
4.1 Vardag och fritid	12
4.2 Tryggt företagande	13
4.3 Trygghet i kollektivtrafiken	13
4.4 Funktionsvariation	13

Med hjärta, beslutsamhet och sunt förnuft ser Centerpartiet positivt på Skånes framtid. Här finns en varm och välkomnande befolkning, innovation, utveckling och entreprenörskap. Men vi vill mer! Vi vet att nytänkande, omställning och utveckling är vägen mot en hållbar framtid för ett Skåne i balans.

För varje dag växer Skåne sig allt större. Allt fler företag väljer att etablera sig i vår region och allt fler människor väljer att göra Skåne till sin hemvist. Det tycker vi är glädjande! Men i takt med att Skåne växer och vi blir allt fler invånare, som dessutom blir allt äldre så ställs vår region inför nya utmaningar. För oss är det självklart att varje skåning ska kunna förvänta sig en vård i världsklass oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariationer, sexuell läggning eller ålder. Som patient ska du få den vård du behöver och som anställd ska du få den uppskattning du förtjänar.

Det finns utmaningar som riskerar att sätta stopp för Skånes utveckling. Klimatet är en av vår tids största utmaningar. Vi måste ta hoten på allvar! Med innovation och satsningar som påverkar i både stort och smått kan vi vända utvecklingen. Med hjälp från Skånes gröna och blå näringar, det vill säga det vi odlar på vår värdefulla åkermark, det vi brukar i våra skogar och fiskar i våra vatten, kan vi ställa om för en hållbar framtid. Med gemensamma krafter och ett starkt politiskt ledarskap skulle Skåne kunna bli en klimatneutral region inom tio år.

I Skåne ska företag kunna växa och utvecklas. Här ska jobb skapas och framtidstro formas. Alla som kan arbeta ska göra det och vara en del av Skåne. Skåningarna ska trivas i sin region och kunna ta del av ett sprudlande kulturliv, närproducerade råvaror och vacker natur. Skåne ska vara en region med stark självkänsla och gott samarbete även utanför våra gränser.

Idag lever människor, unga som äldre, med en upplevd otrygghet som påverkar deras liv. Så ska det inte vara! Varje människa ska ges kraft att leva sitt liv fullt ut. Ingen ska behöva känna sig begränsad på grund av rädslan att utsättas för brott. Vi måste med kraft trycka tillbaka den gängkriminalitet som drabbat vår region. Samtidigt måste vi också ta småbrotten på allvar. Du ska kunna känna dig trygg såväl i ditt hem som i det offentliga rummet.

Med jordnära visioner skapa Centerpartiet en grön och trygg vardag där vi ger kraft åt varje skåning.



1. NÄRA VÅRD

När Skåne växer ställs vi inför nya utmaningar. Inte minst ställs vården på prov när våra invånare blir fler och dessutom äldre. För Centerpartiet är en trygg och nära vård utan onödiga väntetider högsta prioritet. För oss är det kvalitet och tillgänglighet, inte vårdgivarens privata eller offentlig regi, som har betydelse. Du ska ha möjlighet att välja den vårdcentral som passar dina behov bäst och där du känner dig som mest trygg. Om din livssituation gör så att ett digitalt besök i vården är bättre än ett fysiskt ska det vara möjligt. Valfrihet och ett ökat självbestämmande är vägen till en vård med kortare köer, snabbare hjälp och ökad trygghet för alla.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Alla skåningar ska få en egen vårdkontakt på sin vårdcentral.
2. Sjukvården i så stor utsträckning som möjligt ska erbjuda digital vård när det är möjligt, fysiskt när det behövs.
3. Skånes mobila vårdteam ska utökas.
4. Alla Skånes tio sjukhus ska bevaras och utvecklas.
5. Primärvården ska säkra tillgång till besök av och kontakter med läkare både på vårdboenden och inom hemsjukvården.
6. Det ska finnas rehabiliteringspersonal på alla akutmottagningar och på alla sjukhusens vårdavdelningar.
7. Det ska möjliggöras för fler att få samtalsstöd inom vården av exempelvis sjukhuspräster.

1.1 HÄLSOFRÄMJANDE INSATSER

Vården ska inte bara finnas till hands när vi väl har blivit sjuka. Den ska också ge oss hjälp och råd för att vi inte ska bli sjuka. Desto tidigare vi kan agera för att hjälpa människor som riskerar att drabbas av såväl fysiska som psykiska åkommor desto bättre.

Centerpartiet vill att fler människor ska få den hjälp de behöver för att kunna leva sitt liv fullt ut. Vi behöver ge fler människor möjligheten att ändra osunda levnadsvanor och uppmärksamma och agera på de människor som riskerar att utsättas för våld, exempelvis i hemmet. Vi behöver skapa förutsättningarna för att hitta och behandla sjukdomar, som exempelvis livmoderhalscancer och prostatacancer, genom regelbundna kontroller och förebyggande hälsosamtal genom hela livet. Tänderna ska räknas som en del av kroppen. Problem med munhälsan kan ge indikation på allvarlig sjukdom.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Primärvården får i uppdrag att genomföra återkommande riktade hälsosamtal i fler åldersgrupper.
2. Regelbundna kontroller, till exempel mammografi, screening av livmoderhalscancer hos kvinnor och prostatacancer tester hos män fortsätter genom hela livet.
3. Livsstilmottagningar knutna till primärvården uppförs på flera håll i Skåne.
4. Vårdfrämjande insatser utförda av ideella sektorn får ekonomiskt stöd.
5. Screeningen för mag- och tarmcancer inom primärvården utökas.
6. Det ska finnas en tillgänglig och nära tandvård i hela Skåne.

1.2 LIKVÄRDIG VÅRD

Svensk vård är en av de bästa i världen. Men det finns strukturer i vården som behöver förändras. Idag riskerar vissa att få vänta längre än andra för att få den vård de behöver. Patienter behandlas olika beroende på vem man är, vart man kommer ifrån eller vart man bor. Så ska det inte vara! Centerpartiet vill att vården i Skåne blir mer jämlik. Alla ska ha tillgång till vård av hög kvalitet och vara inkluderande för att möta den enskildes behov. Ingen som är sjuk förtjänar att lämnas ensam.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Reglerna för bloddonation förändras så att män som har sex med män kan donera blod på samma villkor som andra män.
2. Region Skåne leder ett utökat samarbete med ideella föreningar i syfte att HBTQI+-säkra vårdutbudet samt psykosocial rådgivning.
3. Möjligheterna att införa flera centrum för sexuell hälsa i Skåne utreds.
4. Det upprättas en nationell operationskö.
5. Krav ställs på att den offentligt medfinansierad forskning ska inkludera ett större urval av försöksgrupper.

1.3 VÅRD FÖR ALLA

Att leva med funktionsvariation kan innebära många kontakter med olika delar av vården. Oavsett om man är barn eller vuxen så ska man kunna lita på att man får en trygg vårdkontakt och den vård man är i behov av.

Centerpartiet vill att vården görs tillgänglig och anpassas efter alla funktionsvariationer och kombinationer av funktionsvariationer. Vi ser digitaliseringen som ett självklart hjälpmedel för att driva denna utveckling framåt. Men det krävs också utökade kompetenser på våra fysiska vårdinrättningar.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Det ska finnas specialistkompetens på våra vårdcentraler kring patienter med medfödda eller varaktiga funktionsvariationer.
2. Det anställs läkare inom vuxenhabiliteringen, något som idag bara finns inom barnhabilitering.
3. Övergången mellan barn- och vuxenhabilitering förenklas.
4. Arbetet med lekterapi inom barnhabiliteringen utökas.

1.4 UNGAS HÄLSA

Barn och unga som lever med neuropsykiatriska funktionsvariationer eller upplever problem med sin psykiska hälsa måste tas på allvar. Att tidigt kunna sätta in resurser som kan hjälpa våra yngre att få den hjälp de behöver är en väl vald investering för framtiden.

Centerpartiet vill förenkla ungas väg in i vården. Unga ska inte behöva lotsas runt i vården och ha kontakt med flera olika mottagningar och specialister. Istället vill vi erbjuda en lättare väg in som dessutom är tillgängliga på ett sätt som passar ungas vardag.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Både den fysiska och digitala tillgängligheten på ungdomsmottagningarna ökar.
2. Åldersgränsen för kontakten med BUP höjs till 20 år för att undvika övergång till vuxenpsykiatri under gymnasiet.
3. Samarbete mellan psykiatri, ungdomsmottagningarna och skolans elevhälsa ska utvecklas med tillgänglighet och ungdomarnas behov i fokus.
4. Fler ambulerande ungdomsmottagningar ska finnas närvarande i hela Skåne.
5. Telefonrådgivning "En väg in" ska utökas och tillgängligheten till behandling förbättras.
6. Samarbetet mellan mottagningar som tar emot unga ska öka för att inte riskera att någon hamnar mellan stolarna.
7. Ungdomsmottagningarna ska få ett utökat uppdrag kring sex och samlevnad.

1.5 PSYKISK HÄLSA

Psykisk ohälsa ökar i samhället. Fler människor lider av ångest, oro eller andra psykiska besvär. Det har inneburit en större efterfrågan på och ett ökat behov av särskild kompetens för att hjälpa de drabbade.

Centerpartiet vill ge varje skåning den hjälp hen behöver. Ska vi lyckas med det krävs en stor insats för att rekryter mer personal, skapa digitala lösningar och öka flexibiliteten. Med nya och innovativa lösningar kommer fler kunna få hjälp snabbare.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Det införs digitala vårdbesök i psykiatri.
2. Det fria vårdvalet införs för psykiatri i Skåne.
3. Primärvårdens suicidpreventiva uppdrag ska utökas.
4. Tillgången till bedömningsmottagningar i hela Skåne säkerställs.
5. Psykiatriambulansen ska vara närvarande i hela Skåne.
6. Psykiatrins mobila vårdteam utökas.
7. Fler psykiatrijuksköterskor anställs i primärvården.
8. Arbetet med självvald inläggning på BUP och i vuxenpsykiatri utökas.
9. Patienter som har en samsjuklighet som involverar psykisk ohälsa ska erbjudas en samlingspunkt i vården och på så sätt kunna ha en och samma läkare som ansvarar för behandlingsplanen.

10. Naturunderstödd rehabilitering och medicinsk naturunderstödd terapi ska kunna erbjudas som vårdval vid psykisk ohälsa.

1.6 MISSBRUKSVÅRD

Ett missbruk har ofta inte bara negativa konsekvenser för den drabbade utan även för de runt omkring. Missbruksvården bedriver redan idag ett omfattande och viktigt arbete för att hjälpa såväl missbrukare som deras anhöriga ur sin situation. Men vi måste göra ännu mer för att kunna hjälpa fler.

För Centerpartiet är det viktigt att vägen in till missbruksvården blir tillgänglig för fler. Problematiken kring medberoende är idag stor och fler måste få hjälp. Dessutom måste kunskapen kring missbruksproblematiken förbättras för att vi ska kunna möta människor i den situation de befinner sig.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Sprutbytesprogrammet görs tillgängligt i hela Skåne.
2. Mariamottagningar, som arbetar för att hjälpa unga med alkohol- och drogproblem, inrättas i fler kommuner.
3. Samtliga beroendemottagningar utbildas för Naloxonbehandling, ett motgift som kan användas mot alla sorters opioider.



1.7 FÖRLOSSNINGSVÅRD

Sverige är ett tryggt land att föda barn i, men det finns fortfarande stora utmaningar. En säker tillgång till förlossningsvård borde vara en självklar rättighet för varje kvinna. Oron för att bli hemskickad tidigt efter förlossningen har varit ett återkommande problem under lång tid. Möjligheten till flexibla lösningar för stöd och rådgivning under graviditeten är begränsade och eftervården måste bli bättre.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Gravida ges möjlighet till digital rådgivning under kvällar och helger.
2. Det införs en telefonväg in för alla förlossningskliniker i hela Skåne.
3. Ingen förstföderska ska tvingas gå hem tidigare än 24 timmar efter sin förlossning.
4. Det byggs fler patienthotell i anslutning till förlossningsvården.
5. Det avsätts resurser till bäckenbottencentrum för att säkerställa en snabb och god återhämtning efter förlossningsskador.

1.8 VÅRDEN SOM ARBETSPLATS

Utan vår vårdpersonal kan vi inte bedriva en trygg och säker vård för varje skåning. I framtiden kommer förmodligen en stor del av den vård vi efterfrågar kunna ges i hemmet med hjälp av digitala verktyg. Det ställer nya krav på de som ska tillhandahålla vården. Men även om en stor del av vården i framtiden digitaliseras, kommer behovet av fysiska vårdinrättningar att kvarstå.

Centerpartiet vill att vården ska vara en attraktiv arbetsplats för fler. Vi vill att fler ska se vårddyrket som ett karriärsval med många spännande möjligheter för framtiden. För att lyckas med det måste arbetsmiljön bli bättre, tryggheten för såväl patienter som personal ska öka, lönerna ska bli högre och möjligheterna till vidareutbildning ska förbättras.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Den skånska vårdmiljön ska vara fri från hot, trakasserier och våld.
2. Fler yrkeskategorier, som exempelvis undersköterskor, ska erbjudas möjlighet att vidareutvecklas i sitt yrke.
3. Anställda inom Region Skåne ska kunna få sin specialistutbildning helt eller delvis betald.
4. Fler får möjlighet till parallellt forskningsarbete vid sidan om ordinarie arbete.
5. Det förläggs en dietistutbildning vid Högskolan Kristianstad.
6. Kompetensutveckling gällande psykisk ohälsa inom primärvården ökar.
7. Region Skåne fattar beslut om mål för regionens långsiktiga kompetensförsörjning.





2. GRÖNA SKÅNE

Skåne är en fantastisk plats, med ett speciellt rum i många hjärtan. Det är en region som, med dess unika geografiska placering och de möjligheter som den innebär, har goda förutsättningar för ett världsledande miljö- och klimatarbete.

Vi ställs allt oftare inför stora prövningar orsakade av klimatförändringarna. Många av oss minns den extrema torkan som drabbade Skåne under sommaren 2018 eller skyfallen under 2021. Klimatförändringarna måste tas på allvar och bemötas med kunskap och innovation.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Skåne ska vara klimatneutralt år 2030.
2. Det inrättas en miljönämnd i Region Skåne med uppdraget att stödja initiativ och fatta beslut som bidrar till ett miljömässigt hållbart samhälle.
3. Region Skånes Miljövårdsfond, som syftar till att förbättra miljösituationen i Skåne, förstärks med stöd för projektutveckling.
4. Skåne blir den självklara platsen för utveckling av miljö- och klimatsmart innovation genom att det inrättas fler fysiska och virtuella miljöer där företag, akademi och andra organisationer kan samverka.
5. Region Skåne ska ha kompetens inom hållbar upphandling, förnybar energi och energieffektivisering för att kunna möta dagens och morgondagens utmaningar.

2.1 GRÖNA OCH BLÅ NÄRINGAR

Skånes gröna och blå näringar, det vill säga det vi odlar på våra åkrar, brukar i våra skogar och fiskar i våra vatten, är alla avgörande om vi ska kunna ställa om för en hållbar framtid. Vi måste värdesätta de resurser som Skåne har, bland annat norra Europas bästa åkermark och riklig tillgång till fiskevatten.

Besöksnäringen är en viktig del för många skånska kommuner. Dessa ska ges förutsättningar för en utveckling i en klimatneutral och konkurrenskraftig riktning. Våra resurser tillsammans med den kompetens och innovationskraft som våra företag och lärosäten besitter gör att Skåne kan bli en världsledande region i klimat- och miljöarbetet.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Planering av användning av åkermark ska ske genom mellankommunala samarbeten så att den mest lämpliga marken exploateras, inte den odlingsmässigt bästa åkermarken.
2. Industriområdena förtätas för att minska markanvändningen och värna den skånska åkermarken.
3. Krav på konsekvensbeskrivning vid varje föreslagen planläggning på åkermark införs.
4. Region Skåne antar en definition av begreppet *Närproducerat* för att kunna mäta hur regionen lever upp till sitt miljömål om närproducerade livsmedel.
5. Andelen närproducerade livsmedel i de offentliga upphandlingarna ökar.

6. Konkurrenskraften för den skånska livsmedelsproduktionen stärks genom förkortade handläggningstiderna och förenklade tillståndprocesser.

7. Öresunds görs till ett biosfärområde och marint skyddsområde för att stärka den biologiska mångfalden och bidra till en hållbar samhällsutveckling.

8. Fler byggnader byggs i långsiktigt hållbara material, för att på sikt sänka klimatavtrycket från byggsektorn.

9. Regeringen ser över de regleringar som idag är gällande för vårt småskaliga och kustnära fiske.

10. Stadsodlingar får ta plats genom att finnas med i arbetet kring detaljplaner.

11. Region Skåne anslår forskningsbidrag med syfte att se över möjligheterna att återbruka slam från avloppsrening i jordbruket.

12. Det öppnas upp för fler praktikplatser inom de gröna och blåa näringarna för att på så vis öka dess attraktivitet.

2.2 VATTEN

Skåne är en region rik på vatten men vi måste bli bättre på att värna denna blåa resurs. För att stå väl rustade inför framtiden behöver fler ta ett gemensamt ansvar, se över möjligheterna och planera långsiktigt för hur vi i framtiden på bästa sätt hanterar Skånes vattenförsörjning och stigande havsnivåer.

Centerpartiet ser de problem som våra hav, sjöar och vattendrag drabbats av. Mikroplaster, kemikalier och mediciner förstör vårt marina liv och försämrar vattenkvaliteten. Vi behöver ta krafttag mot de utsläpp som idag rubbar balansen i våra vatten. Våra stränder måste rensas, övergödning motverkas och plast och skräp i våra hav, sjöar och vattendrag måste bort.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Region Skånes användande av produkter som innehåller mikroplaster dras ner till ett absolut minimum.
2. Skånes reningsverk applicerar principen om bästa möjliga teknik ur miljösynpunkt (BAT-principen) vid nyinvesteringar.
3. Region Skåne tar krafttag mot nedskräpningen av Skånes stränder genom att initiera och utöka samarbetet mellan föreningar och kustkommuner som genomför strandstädning.
4. Region Skånes samarbeten med berörda parter för att motverka konsekvenserna av stigande havsnivåer, så som kusterosion, översvämningar och andra negativa effekter fortsätter och utvecklas.
5. Samarbeten med våra grannländer för att förbättra vattenkvaliteten Öresund och Östersjön fortsätter och utvecklas.
6. Ett utökat regionalt ansvar tas, med fokus på samarbete mellan berörda parter, för att garantera dricksvattenförsörjningen i Skåne på lång sikt.
7. Användandet av dricksvatten för att fylla pooler och dammar minskar genom att alternativa vattenkällor tillgängliggörs.



2.3 ENERGI

Centerpartiets mål är att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart år 2040. För att nå det mål krävs att vi i Skåne tar vårt ansvar för att energieffektivisera och nyttja flera olika förnybara energislag, i både liten och stor skala.

I Skåne finns mycket goda förutsättningar att ligga i framkant när det gäller en miljö- och klimatneutral energi. För oss i Centerpartiet löses inte morgondagens utmaningar med gårdagens teknik. Vi väljer istället att titta framåt, mot förnybara energikällor som kan nyttjas av såväl privatpersoner som företag och offentliga verksamheter.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Utbyggnad av stamnätet prioriteras så att en god elförsörjning kan garanteras till förmån för ökad elektrifiering och hållbara transporter.
2. Fler möjligheter till utveckling av havsbaserad vindkraft skapas genom att befintliga regelverk och planeringshinder ses över.
3. Regionens verksamheter ska försörjas med enbart förnybar och återvunnen energi.
4. Regionen energieffektiviserar sina verksamheter.
5. Arbeta för ökad energieffektivitet och skånsk produktion av förnybar energi, så som biogas, ökar.
6. Andelen förnybar energi producerad i södra Sverige ökar.
7. Regionen tar ett tydligt ledarskap i form av handlingsplaner som stödjer initiativ och utveckling, inom civilsamhället, företag och bland medborgare, för en miljö- och klimatneutral energi i regionen.

2.4 TRANSPORTER

Lastbilarna på våra vägar, fartygen i hamnarna, godstågen in och ut ur regionen samt pendeltrafiken till jobb och skola är alla viktiga kuglar för att få det skånska maskineriet att gå runt. Det är viktigt att dessa transporter inkluderas när vi utvecklar Skåne för en hållbar framtid.

Centerpartiet vill att hela Skåne ska leva. Då måste vi komma med lösningar för både vardag och fritid. Vi behöver erbjuda alternativ som är hållbara både för miljön och för livspusslet. För vissa skåningar är bilen en nödvändighet men för andra fungerar det utmärkt att ta cykeln i kombination med kollektivtrafik. Vi behöver värna de flexibla lösningarna och erbjuda fler gröna alternativ.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Fler laddstolpar upprättas för att öka möjligheterna för människor att välja gröna fordonsalternativ.
2. Regionala arbetsplatser, pendelparkeringar, vårdcentraler och sjukhus utrustas med laddstolpar.
3. Det införs fler flexibla kollektivtrafiklösningar samt komplement till tidtabellslagd kollektivtrafik.
4. Regiontågstrafik och superbussar värnas, den är avgörande för en fungerande arbetspendling i Skåne.
5. Cykelvägarna i hela Skåne är trygga, säkra och i största möjliga mån anslutna till kollektivtrafikens hållplatser.
6. Den skånska järnvägs- och busstrafiken värnas och utvecklas.
7. Möjligheterna att resa internationellt med tåg förbättras.
8. Mobilitetslösningar så som bilpooler utvecklas på fler ställen.
9. Initiativ till utveckling av tankstationer för klimatneutrala drivmedel underlättas.
10. Arbetet med att bygga ut en tredje fil på E6:an för klimatsmart trafik fortsätter.



3. HELA SKÅNE

Skåne är en region med stora möjligheter. Regionen är rik på både rogivande natur och pulserande storstad. Här finns något för alla och här ska människor kunna bo, leva och utvecklas som hen önskar.

För att Skåne ska kunna utvecklas som en attraktiv plats för både besökare och bofasta krävs att vi tar tillvara och värna det som gör regionen unik. Vi ska värna vår värdefulla åkermark samtidigt som vi bygger för fler. Byggnationer ska vara bra för miljö och människor både idag och i framtiden. Vi vill inte att våra resurser förbrukas i onödan utan att vi värnar en hållbar utveckling i hela Skåne.

3.1 GE KRAFT ÅT VARJE MÄNNISKA

Skåne ska vara en medmänsklig region. En region där vi ser människor och olika kulturer som en tillgång och tar tillvara på människors olikheter. Här ges alla människor samma möjligheter. Hot, hat och trakasserier utifrån kön, sexuell läggning, hudfärg eller religion ska bekämpas med kraft. I Skåne ska varje människa ges kraft att kunna vara sig själva och leva sitt liv fullt ut.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. En kunskapshöjning hos rättsväsendet, skolan, regioner, kommuner och myndigheter om effektiva sätt att förebygga, upptäcka och motverka hedersförtryck ska genomföras.
2. Rätten till självidentifikation ska vara utgångspunkten för könstillhörighet.
3. Region Skånes personal erbjudas utbildning kring förtryck och diskriminering, samt HBTQI+-kompetens.
4. Alla offentliga vårdcentraler i regionen är HBTQI+-certifieras.
5. I de fall ett par erhåller stöd och/eller bidrag, ska det automatiskt delas lika mellan parterna.
6. Människors olika kulturer ses som en tillgång som berikar vårt samhälle och ger oss möjligheter att utvecklas vår region.
7. Den kompetens och företagsamhet som finns hos människor tack vare deras olika bakgrunder tas tillvara på och utvecklas.
8. Offentliga hemsidor och appar säkerställs vara användarvänliga, integritetssäkrade och tillgängliga även för de utan digital kompetens.

3.2 TILLGÄNGLIG SERVICE

För att skåningen ska kunna bo, leva och arbeta där hen vill måste grundläggande service finnas tillgänglig, värnas och utvecklas i hela Skåne. Tillgången till snabb och säker uppkoppling måste förbättras och antalet digitala alternativ som kan vara behjälpliga för våra invånare och företagare behöver bli fler. Centerpartiet vill bygga ett lokalsamhälle med gemenskap där alla behövs. Alla, företag som privatpersoner, ska kunna vara med och bidra till utvecklingen för att föra Skåne framåt.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Alla skåningar ska ha snabb och pålitlig uppkoppling i sitt hem senast 2025.
2. Det etableras fler obemannade serviceställen runt om i Skåne.
3. Skåne görs till försöksregion för gårdsförsäljning.
4. Det sker en förenkling av bygglovskrav kring byggnation utanför detaljplanlagt område.

3.3 FÖRETAGANDE

Skåne är en region fylld av innovation, utveckling och entreprenörskap. Här finns allt från forskning i världsklass till unik spelutveckling och sprudlande småföretagsamhet. Ett Skåne där företag trivs är ett Skåne att värna. Skåne ska vara Sveriges mest företagervänliga region!

Centerpartiet vill underlätta företagarnas vardag genom minskat regelkrångel, förenklade kontakter med myndigheter och kortare handläggningstider. Om fler vill starta och driva företag i vår region innebär det att fler också kan komma i arbete. För den som idag står utanför arbetsmarknaden måste vägen till arbete kortas. Dessutom behöver yrkesutbildningarna bli fler och ung företagsamhet öka.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Göra det lätt för företagarna att göra rätt redan från början genom råd, vägledning, checklistor och lättbegriplig information.
2. Kompetensutveckla handläggare och inspektörer i hur man kan vara vägledande i sitt arbete med service och bemötande.
3. Alla elever, oavsett program och inriktning, har möjlighet att pröva på företagande genom Ung Företagsamhet på gymnasiet.
4. En handläggningsplan för hur fler små och medelstora företag kan delta i regionens upphandlingar på lika villkor genom att exempelvis minska det byråkratiska krånglet och upphandla i mindre delar.
5. Region Skåne tillsammans med kommunerna ska arbeta för regionalt mer jämlika förutsättningar för företagare.
6. Statusen och betydelsen av gymnasiala yrkesprogram samt vidareutbildning och omskolning genom kommunal vuxenutbildning höjs.
7. Lärlings-, praktik- och traineeplatserna inom näringslivet blir fler för att komplettera yrkesutbildningar och förenkla övergången in till arbetslivet efter examination.
8. Matchningen på arbetsmarknaden ska bli mer effektiv för att på så vis förbättra kompetensförsörjningen, skapa tillväxt och minska klyftorna.
9. Den regionala samordningen mellan förvaltningar och berörda organisationer förbättras genom att erbjuda en väg in för företagarna.
10. Politiker, forskningsaktörer, civilsamhället och näringsliv i Skåne går samman för att tillsammans verka för en gemensam vision för Sveriges bästa företagsklimat.
11. Lokala dryckesproducenter får större möjlighet att sälja sina produkter på Systembolaget.



3.4 INFRASTRUKTUR

Centerpartiet har som mål att hela Skåne ska leva. Då krävs flexibla trafiklösningar för fler. För att tillgodose de behov som såväl privatpersoner som företag har gällande infrastruktur behövs omfattande insatser. Flera olika trafikslag behöver ges möjlighet att utvecklas för att kunna passa flera människors behov.

I Skåne behövs fler tillgängliga spår för lokala och regionala tåg, godstrafik samt övriga tåg in- och ut ur länet. Det behövs ett sammanhållet vägnät som binder ihop statliga, kommunala och enskilda vägar. Vägarna ska vara trygga och säkra för alla som vistas såväl på körbanan som på gångvägar och cykelbanor. Långväga transporter behöver ställas om från våra Europavägar till sjöfart och järnväg.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Skåne ska få en större andel av statliga medel för infrastruktur.
2. Underhållet av järnvägarna i Skåne förbättras och prioriteras av Trafikverket.
3. Förutsättningarna för godstrafik på järnväg förbättras.
4. Skånebildens blir verklighet, där en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör och en metro mellan Malmö och Köpenhamn realiserar.
5. Det blir fler möjligheter att resa med nattåg till kontinenten.
6. Kollektivtrafiken planeras med större flexibilitet för att bättre bemöta människors behov i hela Skåne.
7. Etappen av E22:an (Fjälkinge – Bromölla) byggs om till motorväg.
8. Det införs en basnivå för våra riks- och landsvägar så att vi får förhöjd kvalitet och bättre säkerhet på våra vägar.
9. Målet om nollvision för dödlighet i trafiken prioriteras upp genom investeringar på ett tryggt och säkert vägnät, inte genom sänkning av hastigheter.
10. Hamnbolagen arbetar för heltäckande hamnområden med god tillgänglighet till landbaserad transport.
11. En eventuell höghastighetsjärnväg ska följa den nuvarande stambanan i så stor utsträckning som möjligt för att minimera markanvändning, stanna så nära centrum som möjligt i alla hållplatsorter, samt att tågen ska kunna gå i en hastighet jämförbar med andra europeiska höghastighetståg.
12. Säkra cykelvägar möjliggör cykeln som ett självklart alternativ eller komplement till kollektivtrafik och egen bil.
13. Cykelvägar som binder ihop Skåne byggs ut.
14. Vandringslederna i Skåne underhålls och utvecklas.
15. Sverigeleden och övriga cykelleder i Skåne underhålls och utvecklas.

3.5 KULTUR

Kultur ger kraft åt varje människa. Kultur uppmuntrar människors nyfikenhet, bidrar till samtal, möten och gemensamma upplevelser med vår omgivning. Med ett tillgängligt och inkluderande kulturliv skapas möjligheter till nya perspektiv som på sikt främjar tolerans gentemot våra medmänniskor och förståelse för vår historia och våra traditioner. Kulturen skapar samtidigt möjligheter för entreprenöriell utveckling som bidrar till hela Skåne.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Våra regionala bibliotek är tillgängliga för alla skåningar även när det är obemannat, så kallat meröppna bibliotek.
2. Studieförbundens och folkhögskolornas folkbildningsinsatser skall fortsatt erhålla anslag för att bedriva och utveckla verksamheter i hela regionen.
3. Våra samlingslokaler för barn, unga och äldre, som exempelvis bygdegårdar, värnas och bevaras som viktiga mötesplatser för förenings- och kulturlivet.
4. Det skånska kulturarvet som återfinns på våra museer, kulturinstitutioner och hembygdsföreningar bevaras.
5. Skånes regionala scener får fortsatt stöd för att verka och nå ut i hela regionen.



4. TRYGGARE SKÅNE

Frihet är liberalismens kärna och trygghet är en grundläggande förutsättning för frihet. Den som känner sig trygg såväl i sig själv, sitt hem och i det offentliga rummet har möjlighet att leva sitt liv så som hen vill. Skåne ska vara en trivsamt och trygg plats att bo och arbeta på.

4.1 VARDAG OCH FRITID

Alla som bor, lever och arbetar i Skåne ska kunna känna sig trygga med att inte bli utsatt för brott vare sig fysiskt eller digitalt. Alla ska kunna lita på att polis, räddningstjänst och ambulans kommer när man behöver. Varje skåning, ung som äldre, ska känna att samhället finns där för dem.

I vissa fall kan otryggheten innebära fara för liv och hälsa. Våld i nära relationer, våld som drabbar människor på grund av deras sexuella läggning, religion eller ursprung måste stoppas. Gemensamt måste vi ta krafttag för att agera mot dessa våldsbrott. I Skåne ska varje människa känna sig trygg att leva sitt liv fullt ut.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Samverkan mellan kommunerna i regionen ökar för att stärka arbetet för en ökad trygghet i hela Skåne.
2. Krav ställs på ett trygghetsperspektiv i samhällsplanering och fysisk byggnation.
3. Vägbelysningens betydelse för tryggheten i hela Skåne värnas.
4. Krav införs på att nämndemän ska genomgå en obligatorisk utbildning om våld i nära relationer samt offers agerande under rättsprocessen.
5. Region Skåne utökar sin samverkan med jourer för våld i nära relationer för att få kunskap om hur dessa individer drabbas och de behov som det innebär.
6. Region Skåne verkar för att polisreformen fullföljs och där minst två områdespoliser per kommun, utgör basen i den nära polisiära organisationen.
7. Om övervakningskameror ska investeras i det offentliga utrymmet så är det viktigt att hänsyn tas för friheten och samt tryggheten.
8. Olika aktörer, såväl privata som offentliga, uppmuntras att platsutveckla för att skapa trygga och säkra platser.



4.2 TRYGGT FÖRETAGANDE

Hat och hot, trakasserier och skadegörelse är en stor och växande negativ faktor för det lokala företagsklimatet. Otryggheten kan upplevas som särskilt stor om man som företagare också bor på sin arbetsplats, till exempel en lantbrukare. Då drabbar stölderna och skadegörelsen inte bara verksamheten utan också ens egna hem. Problemen måste tas på allvar. Om våra företagare lägger ner sin verksamhet försvinner arbetstillfällena och människor riskerar att hamna i utanförskap.

Centerpartiet vill öka tryggheten för Skånes företagare. För att lyckas måste politiker, polis, myndigheter, civilsamhället och inte minst företagarna arbeta tillsammans för att kartlägga och hitta lösningar.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Samtal mellan polis, företagare och berörda myndigheter ska föras för att ta fram handlingsplaner för ett tryggare Skåne.
2. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) ska ges i uppdrag att utreda brott mot företagare.
3. Polisens resurser ska öka för att bekämpa ekofascister och djurrättsextremister.
4. En brottskod för djurrätsrelaterade brott ska införas.

4.3 TRYGGHET I KOLLEKTIVTRAFIKEN

Alla skåningar ska känna sig trygga när de reser med kollektivtrafiken. Hot, våld eller trakasserier ska inte förekomma vare sig i eller i anslutning till kollektivtrafiken. Centerpartiet vill att varje skåning ska kunna känna sig trygg under hela resans gång. Såväl vägen till färdmedlet, stationen, hållplatsen och resan ska vara en trygg och säker miljö.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. Region Skåne tillsammans med Skånetrafiken och kommunerna ska ta fram planer för en trygg resa hela vägen.
2. Region Skåne ska införa en larmknapp kopplat till regionens trygghetsnummer i Skånetrafikens app.
3. Det ska införas flexibla nattstopp i den skånska busstrafiken.
4. Det görs en genomlysning av alla kollektivtrafikens hållplatser i Skåne för att säkra belysning, röja undan större buskage och övriga insatser som kan öka den upplevda tryggheten.

4.4 FUNKTIONSVARIATION

Skåne ska vara tillgängligt för alla. Funktionsvariation får inte vara ett hinder. Alla människor ska ges möjlighet till daglig sysselsättning och stimulerande fritidsaktiviteter.

En meningsfull vardag och fritid är viktigt för möjligheten att leva ett gott liv. Det måste finnas stöd, hjälp och service om valfriheten ska bli större för fler. LSS och rätten till personlig assistans måste återupprättas till den frihetsreform den en gång var. Personer med omfattande och varaktiga funktionsvariation ska få det stöd och hjälp som de behöver för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.

Centerpartiet i Skåne vill att:

1. LSS och rätten till personlig assistans återupprättas för att ge varje människa med funktionsvariation möjligheten att leva som alla andra.
2. Tillgänglighetsarbetet vid bussar och kollektivtrafikens hållplatser fullföljs och avslutas.
3. Alla offentliga lokaler tillgänglighetsanpassas.
4. Region Skåne arbetar aktivt för att i större utsträckning än idag anställa personer med funktionsvariation.
5. Region Skåne ställer krav på grundläggande kunskap om funktionsvariation och bemötande vid upphandling av färdtjänst.
6. Region Skåne tillsammans med Skåneidrotten arbeta för ett parasportcenter tillgängligt för hela regionen.

